

VIDENSPORTAL

om udsatte børn og unge

Kan en ADHD diagnose forudsige misbrugsproblematikker senere i livet?

Et amerikansk studie har analyseret sammenhængen mellem en ADHD diagnose og misbrug blandt 268 børn og unge. Resultaterne indikerer, at unge med en ADHD diagnose har signifikant højere risiko for at udvikle et misbrug.

Af Gitte Bossi-Andresen , Socialstyrelsen

FORSKNING

En ADHD diagnose kan ikke forudsige, at den diagnosticerede senere vil udvikle et rusmiddelmisbrug. Et amerikansk studie viser dog, at der kan være god mening i at være særlig opmærksomme på børn og unge, der får stillet diagnosen, idet risikoen for at udvikle et rusmiddelforbrug er større.

Studiet viser, at børn og unge med en ADHD diagnose har øget risiko for at udvikle et rusmiddelmisbrug, især hvad angår stofmisbrug og cigaretrykning. Her er det værd at bemærke, at cigaretrykning i den amerikanske undersøgelse indgår som et rusmiddel. Socialøkonomiske forhold viser sig ifølge denne undersøgelse ikke at have de forventede udslag. Tegn på dårlige socioøkonomiske forhold som f.eks. arbejdsløshed, dårlig økonomi mv. har således ingen indflydelse på en øget risiko for udvikling af misbrugsproblemer. Tværtimod kan en familie, hvor der allerede er stillet en ADHD diagnose hos andre familiemedlemmer være beskyttende for den unge, som får stillet diagnosen.

Studiet baserer sig på data fra 268 6-17-årige børn og unge med diagnosen ADHD, samt en kontrolgruppe på 229 der er sammenlignelige. Deltagerne er fulgt i en periode på 10 år.

Artiklen er baseret på følgende studie publiceret i Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry: [Does ADHD Predict Substance-Use Disorders? A 10-Year Follow-up Study of Young Adults with ADHD](http://europepmc.org/articles/PMC3104208/pdf/nihms273370.pdf).

Vil du vide mere?

læs Wilens, TE et al., 2011, "Does ADHD Predict Substance-Use Disorders? A 10-Year Follow-up Study of Young Adults with ADHD" (<http://europepmc.org/articles/PMC3104208/pdf/nihms273370.pdf>), i: *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 2011

Wilens, TE et al. (2011) (<http://europepmc.org/articles/PMC3104208/pdf/nihms273370.pdf>)

Målgruppe

Studiet omfatter 268 drenge og piger med diagnosen ADHD (attention deficit hyperactivity disorder) jf. DSM-III-R – et amerikansk system til at diagnosticere mentale lidelser. Deltagerne er i alderen 6 til 17 år.

Kontrolgruppen omfatter 229 drenge og piger uden diagnose, ligeledes i alderen 6-17 år. De unge med diagnose er rekrutteret gennem en sundhedsorganisation og et børnepsykiatrisk center. De unge uden diagnoser er rekrutteret gennem rutinebesøg hos børnelæger/klinikker. Grupperne er hovedsagligt repræsenteret af unge fra en social økonomisk mellemklasse med hvid (kaukasisk) baggrund. Der er foretaget analyse for at sikre, at såvel kontrolgruppe som undersøgelsesgruppen er sammenlignelige i forhold til socialøkonomiske forhold.

Undersøgelsen har på forhånd udelukket en mindre gruppe af unge. Denne gruppe omfatter unge, som har store motoriske/fysiske handicap, har autismedforstyrrelser, er adopteret og ikke har kontakt til deres biologiske forældre, har en IQ på under 80 eller ikke behersker det engelske sprog.

Studiet har foretaget baseline målinger på 140 drenge og 140 piger med ADHD diagnose og 120 drenge og 122 piger uden diagnose. Disse målinger er fulgt op med hhv. 10 og 11 års mellemrum og udgør datagrundlaget for studiet.

Formål og baggrund

Formålet med studiet er at identificere klinisk betydningsfulde egenskaber hos børn og unge, der kan forudsige en fremtidig udvikling af misbrugsproblematikker, herunder også om disse egenskaber er forskellige blandt piger og drenge.

Baggrunden for nærværende studie er, at tidligere undersøgelser har vist, at der er en overrepræsentation af misbrug blandt unge med psykiatriske lidelser. Der er derfor et øget fokus på at forstå sammenhængen især mellem ADHD og udviklingen af misbrug samt udvikle metoder til forebyggelse.

Resultater

Studiet viser, at risikoen for at udvikle misbrugsproblemer er højere for unge, der har diagnosen ADHD end for unge, som ikke har det. Blandt pigerne, som ved baseline målingen havde ADHD, er risikoen for at udvikle et misbrug forhøjet med 3,49 til sammenligning med kontrolgruppen. For drengene er risikoen forhøjet med 3,10. Dvs. at unge, der har en ADHD diagnose, er mellem 3 og 4 gange mere tilbøjelige til at udvikle et misbrug.

Opfølgingsstudiet viser, at ADHD er en signifikant faktor for udvikling af stof- og alkoholmisbrug samt cigaretrykning. Ved opfølgningen viste det sig, at af alle de unge med diagnosen ADHD havde 32% et misbrugsproblem mod 25% af kontrolgruppen. Det er vigtigt her at være opmærksom på, at tallene inkluderer cigaretrykning. Disse tal kan derfor ikke sammenlignes med danske undersøgelser som typisk omhandler stof- og alkoholmisbrug. Tallene giver således udtryk for, at den unge har et alkohol, stof eller cigaretrykningsproblem eller en kombination af disse rusmidler.

Opfølgingsstudiet viser også, hvor stor risikoen er for det enkelte rusmiddel. Når resultaterne nedbrydes for de 3 områder (alkohol, stoffer og cigaretrykning) viser opfølgningsundersøgelsen følgende fordeling:

	Gruppe med ADHD	Kontrolgruppe
Alkoholmisbrug	27%	22%
Stofmisbrug	20%	10%
Cigaretrykning	27%	12%

Analysen har set på, om særligt sårbare unge med ADHD har større risiko for at udvikle et misbrug. Forskerne har set på unge med ADHD, som bor i familier med psykiske lidelser, misbrug eller sociale problemer i forhold til, om de i højere grad udvikler misbrugsproblemer end unge, som vokser op i familier uden disse problemer.

Analysen konkluderer, at der ikke er klinisk signifikante sammenhænge mellem dette. Tværtimod finder forskerne, at unge der vokser op i familier, hvor der allerede er en ADHD diagnose, udvikler et misbrug i mindre grad end forventet. Dette kan skyldes, at der iblandt professionelle kan være et særligt fokus på familien i forvejen, og at unge i disse familier derfor tidligere kommer i behandling for deres adfærdsforstyrrelse (ADHD).

Studiet peger på, at ekstra hjælp til drenge i skoleregi kan virke som en beskyttelsesfaktor mod udvikling af misbrug. Ligeledes er drenge, der går et klassetrin om også i mindre risiko for at udvikle misbrugsproblematikker viser undersøgelsen.

Fremgangsmåde, metode og teori

Undersøgelsen bygger på et 10-årigt opfølgingsstudie, hvor forskerne har fulgt en gruppe unge med diagnosen ADHD og en tilsvarende kontrolgruppe uden diagnose. Deltagerne er rekrutteret gennem sundhedscentre, børnepsykiatrien og private lægeklinikker.

Deltagerne blev vurderet ved hjælp af strukturerede diagnosticerende interview med hensyn til deres psykiske lidelse og deres rusmiddel misbrug. Det foregik ved, at interviewererne gennemførte interview med deltagerne ved

hjælp af spørgsmål, der i struktur og type minder om de skemaer, der anvendes ved diagnosticering af psykiske lidelser.

Der er foretaget baseline målinger på 280 deltagere med ADHD og 242 deltagere uden diagnose. Af disse er det lykket at foretage opfølgingsmålinger på i alt 208 deltagere med ADHD og 196 deltagere uden diagnose. Deltagere med diagnosen ADHD opfyldte alle krav jf. DSM-III-R skalaen og havde aktive symptomer på sygdommen ved opstart. Kravene indeholder bl.a. symptomer på opmærksomhedsforstyrrelser, hyperaktivitet og impulsivitet.

Der er foretaget direkte interview med deltagerne og interview med deres mødre. Interviewene og andet datamateriale er blevet kvalitetskontrolleret af certificerede børne- og voksenpsykiatere, som ikke var vidende om deltagernes eventuelle diagnose. Deltagernes socialøkonomiske status er vurderet ud fra en standardiseret skala.

Perspektivering og anbefalinger

Studiet peger på, at der er en øget risiko for at udvikle misbrug, når en ung har diagnosen ADHD. Det foreslås, at forældre til unge med diagnoser – også andre psykiatriske diagnoser – får særlig information om denne øgede risiko. Dette med henblik på en tidlig intervention, som måske kan mindske risikoen for udvikling af misbrug.

Undersøgelsen er foretaget blandt unge, som tilhører den økonomiske mellemklasse, hvilket gør undersøgelsens resultater sårbare ift. en generalisering. Desuden var aldersgennemsnittet ved opfølgingsundersøgelsen ca. 20 år, hvilket kan betyde, at ikke alle unge endnu er færdige med ungdomslivets almene udfordringer og derved endnu kunne være i fare for at udvikle problemer. Undersøgelsens forfattere foreslår derfor at flere undersøgelser er nødvendige for at sikre, at resultaterne også er gældende på længere sigt.

Mere viden

Besøg en anden af Socialstyrelsens hjemmesider *Unge Misbrug - viden til fagpersoner*. (<http://www.servicestyrelsen.dk/unges-misbrug>) Her finder du også redskaber og faglige input til arbejdet med unge der har problemer med alkohol og stoffer.

[Stofmisbrugsdatabasen](http://www.stofmisbrugsdatabasen.dk/) (<http://www.stofmisbrugsdatabasen.dk/>)

[Center for Rusmiddelforskning \(Aarhus Universitet\)](http://crf.au.dk/) (<http://crf.au.dk/>)

[Stofinfo \(Sundhedsstyrelsen\)](http://stofinfo.sst.dk/Forsiden/Hvad_er_misbrug.aspx) (http://stofinfo.sst.dk/Forsiden/Hvad_er_misbrug.aspx)

[Fakta om narkotika \(Sundhedsstyrelsen\)](http://www.sst.dk/Sundhed%20og%20forebyggelse/Narkotika.aspx) (<http://www.sst.dk/Sundhed%20og%20forebyggelse/Narkotika.aspx>)

[Netstof - personlige historier om unge og stoffer \(http://www.netstof.dk/\)](http://www.netstof.dk/)

Printet: 10.06.2013

Publiceret: 25.01.2013

Sidst opdateret: 25.01.2013 kl. 09:56

Socialstyrelsen
Edisonsvej 18. 1.
5000 Odense C

Telefon: 72 42 37 00
info@socialstyrelsen.dk

EAN-nr.: 5798000354838
CVR-nr.: 26144698